

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

2020 m. gegužės 28 d. Nr. 4D-2019/1-1397
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja), kurios interesams atstovauja Y (toliau vadinama – Pareiškėjos atstovas), vardu pateiktą skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau ir citatose vadinama – NŽT) pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant galimai neteisėtai užimtos valstybinės žemės atlaisvinimo klausimą.

2. Pareiškėjos atstovas skunde nurodo:

2.1. „Vadovaujantis Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo (toliau – Atkūrimo įstatymo) nuostatomis, NŽT Vilniaus miesto skyriui [...] [toliau ir citatose vadinama – Vilniaus miesto skyrius] yra pateiktas prašymas dėl nuosavybės teisių atkūrimo į išlikusį nekilnojamąjį turtą – iki 1940 m. nacionalizacijos buvusių savininkų A ir B turėtą žemę natūra buvusioje <...> vietovėje ties <...>“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „2018-09-03 Vilniaus miesto skyrius raštu Nr. 49SFN-2120-(14.49.104.) pateikė informaciją, kad šiuo metu negali atkurti nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą, kadangi „šalia žemės sklypo <...>, pietvakarinėje dalyje valstybinėje žemėje yra pastatyta metalinė tvora, kuri apriboja patekimą į valstybinę žemę šalia žemės sklypų <...>“.

2019-07-10 raštu Nr. 1GP-2197 pakartotinai kreipiausi į Vilniaus miesto skyrių dėl nuosavybės teisių atkūrimo. 2019-08-29 Vilniaus miesto skyrius raštu Nr. 49SFN-28/2-(14.49.104) pateikė informaciją, kad vis dar negali atkurti nuosavybės teisių dėl ankstesniame rašte nurodytų aplinkybių [...].“

2.3. „Iš Vilniaus miesto skyriaus [...] atsakymų matyti, kad Vilniaus miesto skyriaus tiesioginių funkcijų vykdymui užfiksuoti administraciniai nusižengimai, tačiau Vilniaus miesto skyrius nesiima aktyvių veiksmų, kad galėtų pašalinti kliūtis ir užtikrinti tiesioginių funkcijų vykdymą. Taip pat nesikreipia dėl tarnybinės pagalbos suteikimo į kitas institucijas, jeigu pats negali vykdyti įstatymuose suteiktų funkcijų.“

3. Pareiškėjos atstovas Seimo kontrolieriaus prašo:

3.1. skundą pripažinti pagrįstu;

3.2. įpareigoti Vilniaus miesto skyrių per 3 mėnesius nuo skundo išnagrinėjimo atkurti „nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą iki 1940 m. nacionalizacijos buvusių savininkų A ir B turėtą žemę natūra buvusioje <...> vietovėje ties <...>“.

4. Pareiškėjos atstovas skundo tyrimui, be kitų dokumentų pateikė Vilniaus miesto skyriaus 2019 m. rugpjūčio 29 d. raštą Nr. 49SFN-2812-(14.49.104.), kuriame nurodyta:

„[...] 2018-07-03 atliko valstybinės žemės, esančios šalia <...>, [...] žemės naudojimo valstybinę kontrolę, kurios metu surašytas žemės naudojimo patikrinimo aktas Nr. 49ŽN-428 [...].

Kontrolės metu buvo užfiksuotas, kad šalia žemės sklypo, <...>, pietvakarinėje dalyje, valstybinėje žemėje yra pastatyta metalinė tvora, kuri apriboja patekimą į valstybinę žemę šalia žemės sklypų, <...>. [...].

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, dėl minėto pažeidimo galimiems pažeidėjams buvo išsiųstas raštas Nr. 49SFN-2121-(14.49.104.) [...], kuriame buvo prašoma atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl administracinio nusižengimo išaiškinimo ir / ar pažeidėjo nustatymo. [...].

Pažymėtina, kad Vilniaus miesto skyrius nustatė, jog teritorijoje yra įsikūrusi daugiabučių namų savininkų bendrija, kuri galimai galėtų suteikti informaciją apie tvoros statytojus.

Atsižvelgiant į tai, Vilniaus miesto skyrius parengė kvietimą bendrijos pirmininkui atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl nustatytų aplinkybių išsiaiškinimo.

[...] šiuo metu Vilniaus miesto skyriuje yra nagrinėjama administracinė byla dėl galimo administracinio nusižengimo bei tęsiamas administracinio nusižengimo tyrimas.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjos atstovo skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į NŽT.

6. Iš skundo tyrimui pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos), nustatyta:

6.1. „[...] C tuometei Vilniaus miesto valdybai 1991-11-08 pateikė prašymą atkurti nuosavybės teises į buvusių žemės savininkų A ir B iki 1940 metų nacionalizacijos valdytą 1,00 ha miško Vilniaus mieste.“

Nuosavybės teisės į buvusių žemės savininkų A ir B iki nacionalizacijos turėtą žemę C buvo atkurtos:

6.1.1. „Vilniaus miesto valdybos 1993 m. balandžio 8 d. potvarkiu Nr. 622V „Dėl žemės sklypų suteikimo neatlygintinai buvusiems savininkams“, perduodant neatlygintinai nuosavybėn 0,2000 ha žemės plotą prie nuosavybės teise priklausančio gyvenamojo namo <...>“;

6.1.2. „Vilniaus apskrities 2001 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. 01-1084 „Dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo Vilniaus mieste piliečiui C“, perduodant neatlygintinai nuosavybėn 0,0931 ha ploto žemės sklypo dalį, esančią 0,1863 ha žemės ploto sklype <...>.“

[...] C likęs *neatkurtas žemės plotas sudaro 0,7069 ha žemės*.“

6.2. „Tuometės Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius 2003-03-18 raštu Nr. 31/03/17-715 „Dėl žemės sklypo ribų, ploto ir naudojimo sąlygų nustatymo C“ kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių dėl galimybės buvusių savininkų A ir B turėtoje žemės valdoje suprojektuoti žemės sklypą / sklypus grąžinti natūra.

Vilniaus miesto savivaldybės meras 2003 m. balandžio 1 d. raštu Nr. 01-34-660-(3.6) „Dėl žemės <...> (buv. <...>) grąžinimo“ informavo, kad A ir B žemė <...>, nurodyta kartografiniame plane, priskirta valstybės išperkamai, kadangi patenka į esamų privačių namų valdų žemės sklypų teritoriją ir valstybinės reikšmės miško plotą“.

6.3. „Tuometės Vilniaus apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius, atsižvelgdamas į C atstovo 2009-01-05 prašymą

(registracijos Nr. G-I8-15), 2009-01-15 raštu Nr. S17-6 „Dėl žemės sklypo ribų, ploto ir naudojimo sąlygų nustatymo pil. C“ pakartotinai kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių su prašymu suprojektuoti natūra gražintinus žemės sklypus buvusių savininkų A ir B turėtos žemės vietoje.

Vilniaus miesto savivaldybės administracija 2009-01-28 raštu Nr. A5i-1962(2.14.2.12-MP8) „Dėl žemės sklypo ties <...> (buv. <...>) suformavimo nuosavybės teisių atkūrimui ir gražinimui natūra“ informavo Vilniaus apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrių, kad buvusių savininkų turėtas žemės sklypas prie <...> priskirtas valstybės išperkamai žemei. Nuosavybės teisių atkūrimo ir žemės gražinimo klausimas turėtų būti sprendžiamas kitais Atkūrimo įstatyme [Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymas] nustatytais būdais.“

6.4. „Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Valstybinė miškotvarkos tarnyba 2009-11-03 raštu Nr. 1513 „Dėl Vilniaus miesto valstybinės reikšmės miškų plotų schemos tikslinimo“ informavo C, kad Vilniaus miesto miškų <...> girininkijos <...> kvartalo <...> taksacinio sklypo duomenys yra tikslintini išbraukiant iš miško žemės plotus, neatitinkančius miškui ir miško žemei keliamų reikalavimų. [...]“

Vilniaus miesto skyrius, „[...] vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 891 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimo Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“ pakeitimo“ ir atsižvelgdamas į C 2011-09-19 prašymą „Dėl laisvos valstybinės žemės gražinimo iki 1940 m. nac. buvusio savininko turėtos žemės ribose“ (registracijos Nr. 49GF-2911), 2011-10-07 raštu Nr. 49SDP-91 „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo“, kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių ir paprašė, esant galimybei, teisės aktų nustatyta tvarka suformuoti gražintinus natūra žemės sklypus pirmiau minėtų savininkų turėtoje žemės valdoje.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamentas 2012-03-14 raštu Nr. A51-15178(2.14.2.12-MP8) „Dėl žemės sklypo suprojektavimo ties <...>“ informavo NŽT Vilniaus miesto skyrių, kad likusioje kartografuoto sklypo dalyje, laisvame (neužstatytame) plote, teisės aktų nustatyta tvarka bus projektuojamas gražintinas natūra žemės sklypas.“

6.5. „Vilniaus miesto skyrius, negavęs suprojektuotų natūra gražintinų žemės sklypų dokumentų, 2014-04-28 raštu Nr. 49SDP-(14.49.23.)-48 „Dėl informacijos apie laisvą (neužstatytą) žemę iki 1940 metų buvusių savininkų A ir B, ties <...>, suteikimo“ kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamentą su prašymu per mėnesį nuo rašto gavimo Vilniaus miesto skyriui pateikti informaciją pagal nustatyta tvarka patvirtintus Vilniaus miesto teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) žemę, kuri pagal [...] Atkūrimo įstatymo 12 straipsnio I dalies ir 13 straipsnio I dalies nuostatas nepriskirta valstybės išperkamai žemei, o tuo atveju, kai miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detalieji planai ar žemės valdos projektai nepatvirtinti arba jų nėra, – apie detalieiai nesuplanuotas miesto teritorijas.“

„Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamentas 2014-05-19 raštu Nr. A51-39292/14(2.14.2.12-MP8) „Dėl gražintino žemės sklypo suprojektavimo ties <...>“ [toliau ir citatose vadinama – 2014-05-19 Raštas] informavo, kad *buvusių savininkų laisvoje (neužstatytoje) žemėje projektuojami du gražintini natūra žemės sklypai*. Šiame rašte buvo pažymėta, kad pretendentas atkurti nuosavybės teises į šią žemę pateikė prašymą leisti savo lėšomis atlikti projektuojamų žemės sklypų kadastrinius matavimus, tačiau kadastrinių matavimų planų nepateikė. Be to, buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad *projektuojamas apie 780 kv. m laisvas gražintinas natūra žemės sklypas, besiribojantis su <...>, yra užtvertas ir naudojamas savavališkai*. Dėl šios priežasties SĮ „Vilniaus planas“ geodezininkai neturi galimybių pateikti į užtvertą teritoriją ir atlikti topografinių duomenų patikrinimo. [...]“. Minėtu raštu Vilniaus miesto skyriaus buvo prašoma: „[...] pagal kompetenciją imtis priemonių dėl savavališko valstybinės žemės užėmimo ir apie priimtus sprendimus informuoti Miesto plėtros departamentą.“

6.6. „Vilniaus miesto skyrius pagal 2018-04-20 Pareiškėjos atstovo pranešimą apie užtvertą valstybinės žemės dalį, iki nacionalizacijos buvusių žemės savininkų A ir B valdytoje žemėje,

2018-07-03 atliko valstybinės žemės prie <...> (toliau – Valstybinė žemė) žemės naudojimo patikrinimą ir surašė 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 49ŽN-428 [toliau ir citatose vadinama – žemės naudojimo aktas]. Patikrinimo metu nustatyta, kad „Šalia žemės sklypo <...>, pietvakarinėje dalyje, valstybinėje žemėje yra pastatyta metalinė tvora (varteliai), kuri apriboja patekimą į Valstybinę žemę šalia žemės sklypų <...>“.

Vilniaus miesto skyriaus 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo akte nurodyta, kad 2018-07-03 patikrinimo metu nustatyta, jog nesilaikoma Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų patvirtinimo“, 11.6 papunkčio reikalavimų, t. y. nustatyti savavališko žemės užėmimo požymiai, už kuriuos atsakomybė numatyta Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnyje (savavališkas žemės, miško, vandens telkinių užėmimas, naudojimas ir vengimas juos grąžinti).“

6.7. Vilniaus miesto skyrius 2018-09-03 raštu Nr. 49SFN-2121-(14.49.104.) „Dėl žemės naudojimo patikrinimo akte nustatytų aplinkybių išaiškinimo“ (toliau vadinama – 2018-09-03 Raštas) D ir E (vardai, pavardės Seimo kontrolieriui žinomi) buvo kviečiami 2018-09-26 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl žemės naudojimo akte nustatytų aplinkybių išaiškinimo.

Pagal minėtą kvietimą kviestiniai asmenys neatvyko ir neinformavo Vilniaus miesto skyriaus apie neatvykimo priežastis.

6.8. Vilniaus miesto skyrius 2018-12-31 raštu Nr. 49SFN-3293-(14.49.104.) „Dėl žemės naudojimo patikrinimo akte nustatytų aplinkybių išaiškinimo (pakartotinis kvietimas)“ (toliau vadinama – 2018-12-31 Raštas) pakartotinai kvietė D ir E 2019-01-31 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl žemės naudojimo akte nustatytų aplinkybių išaiškinimo.

„Pagal minėtą kvietimą kviestinis asmuo atvyko į Vilniaus miesto skyrių ir žodžiu informavo, kad nėra tvoros statytojas“.

6.9. Vilniaus miesto skyrius nustatė, jog „[...] teritorijoje yra įsikūrusi daugiabučių namų savininkų bendrija, kuri galimai galėtų suteikti informacijos apie tvoros statytoją“.

Vilniaus miesto skyriaus „[...]“ 2019-08-29 raštu Nr. 49SJM-22SO-(14.49.105.) „Dėl žemės naudojimo patikrinimo akte nustatytų aplinkybių išaiškinimo“ (toliau vadinama – 2019-08-29 Raštas) <...> daugiabučių namų savininkų bendrijos pirmininkas [toliau ir citatose vadinama – Bendrijos pirmininkas] buvo kviečiamas 2019-09-26 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galbūt savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą, išsiaiškinimo.“

Pagal minėtą kvietimą „[...]“ Bendrijos pirmininkas 2019-09-26 į Vilniaus miesto skyrių neatvyko ir neinformavo apie neatvykimo priežastis.“

6.10. Vilniaus miesto skyrius 2019-12-20 raštu Nr. 49SJM-3491-(14.49.105.) „Dėl nustatyto žemės naudojimo tvarkos pažeidimo (pakartotinis kvietimas)“ (toliau vadinama – 2019-12-20 Raštas) Bendrijos pirmininką pakartotinai pakvietė 2020-02-13 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galbūt savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą, išsiaiškinimo. Minėtu 2019-12-20 Raštu Bendrijos pirmininkas buvo informuotas: „[...] tuo atveju, jeigu nurodytu laiku – 2020-02-13 neatvyks dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galbūt savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą, išsiaiškinimo, administracinio nusižengimo protokolas pagal Administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnio 1 dalį bus surašytas pastarajam nedalyvaujant“; „[...]“ neatvykus nurodytu laiku ir nepranešus apie neatvykimo priežastis, busime priversti kreiptis į policijos ar Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pareigūnus dėl Jūsų pristatymo administracinio nusižengimo protokolui surašyti.“

Pagal minėtą kvietimą „[...]“ Bendrijos pirmininkas 2020-02-13 neatvyko į Vilniaus miesto skyrių ir neinformavo apie neatvykimo priežastis.“

6.11. Vilniaus miesto skyrius 2020-04-06 raštu Nr. 49SJM-798(14.49.105.) „Dėl nustatyto žemės naudojimo tvarkos pažeidimo (pakartotinis kvietimas)“ (toliau vadinama – 2020-04-06 Raštas) pakartotinai pakvietė Bendrijos pirmininką atvykti 2020-05-18 dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių išaiškinimo.

Vilniaus miesto skyrius „[...] 2020-04-06 raštu Nr. 49SJM-798-(14.49.105.) „Dėl nustatyto žemės naudojimo tvarkos pažeidimo (pakartotinis kvietimas)“ informavo Bendrijos pirmininką: „[...] tuo atveju, jeigu nurodytu laiku – 2020-05-18 neatvyks dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galbūt savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą, išsiaiškinimo, administracinio nusižengimo protokolas pagal Administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnio 1 dalį bendrijos pirmininkui gali būti surašytas pastarajam nedalyvaujant“; „[...] neatvykus nurodytu laiku ir nepranešus apie neatvykimo priežastis, Vilniaus miesto skyrius turi teisę kreiptis į policijos ar Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pareigūnus dėl Bendrijos pirmininko atvedimo administracinio nusižengimo protokolui surašyti.“

„Vilniaus miesto skyriaus 2020-04-06 raštas Nr. 49SJM-798-(14.49.105.) „Dėl nustatyto žemės naudojimo tvarkos pažeidimo (pakartotinis kvietimas)“ Bendrijos pirmininkui yra išsiųstas registruotąja paštu siunta ir pristatytas rašte nurodytu adresu.“

6.12. Vilniaus miesto skyrius „[...] tęsia administracinės teisenos dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galbūt savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą, vykdymą. Išsiaiškinęs visas tyrimui reikšmingas aplinkybes, Vilniaus miesto skyrius priims procesinį sprendimą dėl asmenų, kurie padarė pirmiau minėtą administracinį nusižengimą, patraukimo administracinėn atsakomybėn. Pažeidėjui paskyrus administracinę nuobaudą, vadovaudamasis Kontrolės taisyklių [Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių nusižengimų teisenos Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos taisyklių, patvirtintų Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-499] 66–68 punktais, Vilniaus miesto skyrius per 20 darbo dienų nuo administracinio nusižengimo protokolo surašymo dienos privalės pasiūlyti pažeidėjui pašalinti padarytą pažeidimą per nurodytą terminą, nuroydamas pakartotinio žemės naudojimo patikrinimo datą ir laiką. Tuo atveju, jeigu pakartotinio patikrinimo metu bus nustatyta, kad pažeidimai nepašalinti, Vilniaus miesto skyrius ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo pakartotinio žemės naudojimo patikrinimo dienos įvertins pateiktą medžiagą, susijusią su pakartotiniu žemės naudojimo patikrinimu, ir pateiks teismui ieškinį dėl įpareigojimo asmenį pašalinti jo padarytą pažeidimą.“

„[...] tuo atveju, jeigu Bendrijos pirmininkas 2020-05-18 neatvyks dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galbūt savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą, išsiaiškinimo, NŽT Vilniaus miesto skyrius, vadovaudamasis Administracinių nusižengimų kodekso 608 straipsnio 1 dalies nuostatomis, turės galimybę administracinio nusižengimo protokolą pagal Administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnio 1 dalį Bendrijos pirmininkui surašyti pastarajam nedalyvaujant.“

6.13. „[...] natūra gražintinių žemės sklypų dokumentai Vilniaus miesto skyriui nėra perduoti. Tolesnis nuosavybės teisių atkūrimo procesas bus vykdomas, kai Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrius perduos gražintinių natūra žemės sklypų dokumentus“;

6.14. Bendrijos pirmininkas 2020-05-18 į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galbūt savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą, išsiaiškinimo, *neatvyko ir Vilniaus miesto skyriaus neinformavo apie neatvykimo priežastis* (informacija gauta Seimo kontrolierių įstaigai darbo tvarka kreipusis į Vilniaus miesto skyrių).

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai

7.1. Administracinių nusižengimų kodekso:

7.1.1. *110 straipsnis* – „1. Savavališkas žemės, miško, vandens telkinių užėmimas arba savavališkas vandens telkinių naudojimas užtraukia baudą nuo trijų šimtų iki penkių šimtų šešiasdešimt eurų“;

7.1.2. *573 straipsnis* – „1. Šaukimai ir kiti procesiniai dokumentai administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujantiems asmenims siunčiami registruotu laišku arba elektroniniu paštu. [...]“;

7.1.3. *596 straipsnis* – „3. Asmenys, gavę šaukimus atvykti [...] į administracinį nusižengimą ne teismo tvarka nagrinėjančią instituciją, be pateisinamos priežasties neatvykę nurodytu adresu ir laiku, gali būti atvesdinami, jeigu jiems neatvykus neįmanoma ištirti ar išnagrinėti administracinio nusižengimo bylos ir jiems buvo tinkamai pranešta šio kodekso 573 straipsnyje nustatyta tvarka. [...] 4. Asmenį atvesdina policija administracinį nusižengimą tiriančio pareigūno ar ne teismo tvarka nagrinėjančios institucijos (pareigūno) prašymu ar teismo nutartimi.“

7.2. *Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo:*

17 straipsnis – „1. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.“

7.3. *Žemės įstatymo:*

21 straipsnis – „Žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo: [...] 7) savo naudojamuose žemės sklypuose vykdydami ūkinę ir kitą veiklą, nepažeisti gretimų žemės sklypų savininkų ar naudotojų ir gyventojų teisių ir įstatymų saugomų interesų; [...]“

8. Kiti teisės aktai

8.1. *Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos*, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ (toliau vadinama – Įgyvendinimo tvarka):

106 punktas – „Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, gražinant natūra turėtoje vietoje piliečiams [...] priima gavęs savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą detalųjį planą, žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, arba žemės valdos projektą ir žemės sklypo kadastro duomenų bylą [...]“

8.2. *Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų*, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų patvirtinimo“ (toliau vadinama – ŽN valstybinės kontrolės nuostatai):

8.2.1. *11 punktas* – „Žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu tikrinama, ar: [...] 11.6. žemės sklypuose, vykdamat ūkinę ir kitą veiklą, nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama žemė ir (ar) nenaudojami vandens telkiniai; [...]“;

8.2.2. *15 punktas* – „Žemės naudojimo patikrinimo rezultatai įforminami Nacionalinės žemės tarnybos vadovo nustatytos formos patikrinimo akte, jame išdėstomi atitinkamai nustatyti faktai ir pateikiamos išvados“;

8.2.3. *16 punktas* – „Žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu, atlikus Nuostatų 11.1–11.8 papunkčiuose nurodytus patikrinimus ir nustačius žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdydantys asmenys, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, pradeda administracinio nusižengimo teiseną.“

8.3. *Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių nusižengimų teisenos Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos taisyklių*, patvirtintų Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-499 (toliau vadinama – Kontrolės taisyklės):

8.3.1. *33 punktas* – „Jeigu žemės naudojimo patikrinimo metu buvo nustatyta žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, atitinkančių Administracinių nusižengimų kodekse numatytų administracinių nusižengimų, kurių nagrinėjimas priskirtas Tarnybos kompetencijai, požymius, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinta užregistruoto Patikrinimo akto kopija su priedais tikrinto objekto savininkui, naudotojui ar jų atstovams išsiunčiama registruotąja pašto siunta ne vėliau kaip per 20

darbo dienų nuo Patikrinimo akto surašymo dienos kartu su kvietimu atvykti į teritorinį skyrių dėl nustatyto galimo administracinio nusižengimo tyrimo“;

8.3.2. *37 punktas* – „Administracinio nusižengimo tyrimą atlieka ir protokolą surašo Tarnybos vadovo įgalioti darbuotojai“;

8.3.3. *39 punktas* – „Protokolas surašomas dalyvaujant administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui, kuris Protokolo surašymui pakviečiamas Administracinių nusižengimų kodekso 573 straipsnyje nustatyta tvarka. Protokolas gali būti surašytas administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui nedalyvaujant tuo atveju, kai administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo ne mažiau kaip du kartus šaukiamas (kviečiamas) neatvyko dalyvauti administracinio nusižengimo tyrime ir kai surašant Protokolą jo dalyvavimas nėra būtinas (administracinio nusižengimo sudėtis yra aiški)“;

8.3.4. *66 punktas* – „Teritorinio skyriaus registruotą pašto siunta siunčiamu teritorinio skyriaus raštu ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo Protokolo surašymo dienos privalo būti pasiūlyta pažeidėjui pašalinti padarytą pažeidimą per nurodytą terminą, nurodant pakartotinio žemės naudojimo patikrinimo datą ir laiką. [...]“;

8.3.5. *67 punktas* – „Jeigu pakartotinio patikrinimo metu nustatoma, kad pažeidimas nepašalintas, Tarnybos darbuotojas, pakartotinio patikrinimo metu surašytą Patikrinimo aktą, užregistruotą DVS, ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo užregistravimo perduoda teritorinio skyriaus darbuotojui (teisininkui ar kitam darbuotojui, turinčiam teisių žinių ir patirties)“;

8.3.6. *68 punktas* – „Teritorinio skyriaus darbuotojas (teisininkas ar kitas darbuotojas, turintis teisių žinių ir patirties), gavęs pakartotinio žemės naudojimo patikrinimo metu surašytą Patikrinimo aktą, ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo pakartotinio žemės naudojimo patikrinimo dienos įvertina pateiktą medžiagą, susijusią su pakartotiniu žemės naudojimo patikrinimu, ir parengia bei pateikia teismui ieškinį dėl įpareigojimo asmenį pašalinti jo padarytą pažeidimą.“

Tyrimo išvados

9. Įvertinus Pareiškėjos atstovo skunde nurodytas aplinkybes, nustatyta, kad Pareiškėjos atstovas skundžiasi, jog Pareiškėjai nėra atkuriamos nuosavybės teisės į buvusių savininkų A ir B iki 1940 metų nacionalizacijos valdytą 1,00 ha miško Vilniaus mieste, nes dalis valstybinės žemės yra savavališkai užimta (aptverta tvora), o Vilniaus miesto skyriaus pareigūnai nesiima veiksmų dėl galimai neteisėtai užimtos Valstybinės žemės atlaisvinimo. Atsižvelgiant į tai, Seimo kontrolierius šioje pažymoje tyrė ir vertino NŽT pareigūnų veiksmus (neveikimą), atliekant Valstybinės žemės naudojimo valstybinę kontrolę.

10. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7–8 punktuose, susijusius su Vilniaus miesto skyriaus pareigūnų veiksmais (neveikimu), atliekant Valstybinės žemės naudojimo valstybinę kontrolę, konstatuotina:

10.1. Pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalį, piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja NŽT (pažymos 7.2 punktas). NŽT vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, grąžinant natūra turėtoje vietoje, vadovaujantis Įgyvendinimo tvarkos 106 punkto nuostatomis, priima *tik gavęs savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą detalųjį planą, žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, arba žemės valdos projektą ir žemės sklypo kadastro duomenų bylą* (pažymos 8.1 punktas), t. y. NŽT sprendama nuosavybės teisių atkūrimo į miesto žemę klausimus yra saistoma savivaldybių administracijos direktorių sprendimais dėl žemės sklypų detaliųjų ar kt. planų patvirtinimo.

Nuosavybės teisės į buvusių žemės savininkų A ir B iki nacionalizacijos turėtą žemę C yra atkurtos: Vilniaus miesto valdybos 1993-04-08 potvarkiu Nr. 622V perduodant neatlygintinai nuosavybėn 0,2000 ha žemės plotą prie nuosavybės teise priklausančio gyvenamojo namo, <...>, ir Vilniaus apskrities 2001-01-26 sprendimu Nr. 01-1084 perduodant neatlygintinai nuosavybėn 0,0931

ha ploto žemės sklypo dalį, esančią 0,1863 ha žemės ploto sklype, <...>. Likęs negražintas žemės plotas – 0,7069 ha žemės (pažymos 6.1 punktą).

Pagal Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento (toliau vadinama – Savivaldybės Miesto plėtros departamentas) 2014-05-19 Rašte pateiktą informaciją, buvusių savininkų A ir B iki nacionalizacijos turėtoje žemėje projektuojami du gražintini natūra žemės sklypai (pažymos 6.5 punktą).

10.2. *Vilniaus miesto skyrius 2014-02-19 Raštu* Savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento *buvo informuotas*, jog projektuojamas apie 780 kv. m Valstybinės žemės plotas yra užtvirtas ir naudojamas savavališkai, todėl SĮ „Vilniaus planas“ geodezininkai neturi galimybių atlikti topografinių duomenų patikrinimo, bei *Vilniaus miesto skyriaus buvo prašoma* imtis veiksmų pagal kompetenciją dėl „savavaliinio valstybinės žemės užėmimo“ (pažymos 6.5 punktą).

10.3. Žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 7 punkto nuostatos reglamentuoja, kad žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo, savo naudojamuose žemės sklypuose vykdydami ūkinę ir kitą veiklą, nepažeisti gretimų žemės sklypų savininkų ar naudotojų ir gyventojų teisių ir įstatymų saugomų interesų (pažymos 7.3 punktą). Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų 11.6 punktas nustato, kad žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu tikrinama, ar žemės sklypuose, vykdant ūkinę ir kitą veiklą, nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama žemė ir (ar) nenaudojami vandens telkiniai (pažymos 8.2.1 papunktis). Vadovaujantis ŽN valstybinės kontrolės nuostatų 15 punktu, žemės naudojimo patikrinimo rezultatai įforminami patikrinimo akte, jame išdėstomi atitinkami nustatyti faktai ir pateikiamos išvados (pažymos 8.2.2 papunktis).

Vilniaus miesto skyrius, pagal 2018-04-20 Pareiškėjos atstovo pranešimą apie užtvirtą Valstybinės žemės dalį, 2018-07-03 atliko Valstybinės žemės naudojimo patikrinimą ir, kaip tai nustato ŽN valstybinės kontrolės nuostatų 15 punktas, surašė 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 49ŽN-428 (toliau vadinama – Patikrinimo aktas). Patikrinimo metu nustatė, jog „Šalia žemės sklypo <...>, pietvakarinėje dalyje, valstybinėje žemėje, yra pastatyta metalinė tvora (varteliai), kuri apriboja patekimą į Valstybinę žemę [...]“, Patikrinimo akte buvo konstatuota, jog nesilaikoma ŽN valstybinės kontrolės nuostatų 11.6 papunkčio reikalavimų, t. y. nustatyti savavališko žemės užėmimo požymiai, už kuriuos atsakomybė numatyta Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 110 straipsnyje (savavališkas žemės, miško, vandens telkinių užėmimas, naudojimas ir vengimas juos gražinti) (pažymos 6.6 punktą).

Pažymėtina, kad Vilniaus miesto skyrius Valstybinės žemės naudojimo patikrinimą atliko 2018-07-03, t. y. praėjus beveik trims mėnesiams nuo Pareiškėjos atstovo 2018-04-20 pranešimo gavimo.

10.4. ŽN valstybinės kontrolės nuostatų 16 punkte nustatyta, kad žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdančias asmenys, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, *pradeda administracinio nusižengimo teiseną*, jeigu žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu yra nustatomi žemės naudojimo tvarkos pažeidimai (pažymos 8.2.3 papunktis). Vadovaujantis Kontrolės taisyklių 37 punktu, administracinio nusižengimo tyrimą atlieka ir protokolą surašo NŽT vadovo įgalioti darbuotojai (pažymos 8.3.2 papunktis).

Vilniaus miesto skyrius pradėjo administracinę teiseną dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių (dėl galimo savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą) ir 2018-09-03 Raštu kvietė D ir E 2018-09-26 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo (pažymos 6.7 punktą).

Kontrolės taisyklių 33 punktas reglamentuoja, kad, jeigu žemės naudojimo patikrinimo metu buvo nustatyta žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, atitinkančių Administracinių nusižengimų kodekse numatytų administracinių nusižengimų požymius, Patikrinimo akto kopija su priedais tikrinto objekto savininkui, naudotojui ar jų atstovams išsiunčiama registruotąja pašto siunta ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo Patikrinimo akto surašymo dienos kartu su kvietimu atvykti į teritorinį skyrių dėl nustatyto galimo administracinio nusižengimo tyrimo (pažymos 8.3.1 papunktis).

Pažymėtina, kad 2018-09-03 Raštą Vilniaus miesto skyrius parengė pažeidžiant Kontrolės taisyklių 33 punkte nustatytą 20 darbo dienų terminą, nes Patikrinimo aktą Vilniaus miesto skyrius surašė 2018-07-03 (pažymos 6.6, 6.7 punktas).

10.5. D ir E nustatytu laiku (2018-09-26) neatvykus į Vilniaus miesto skyrių, minėti asmenys Vilniaus miesto skyriaus 2018-12-31 Raštu buvo pakartotinai kviečiami 2019-01-31 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo. Pagal minėtą kvietimą kviestinis asmuo atvyko į Vilniaus miesto skyrių ir žodžiu informavo, kad nėra tvoros statytojas (pažymos 6.8 punktas).

Vilniaus miesto skyrius, nustatęs, jog teritorijoje yra įsikūrusi daugiabučių namų savininkų bendrija, kuri galimai galėtų suteikti informacijos apie tvoros statytoją, 2019-08-29 Raštu, 2019-12-20 Raštu kvietė Bendrijos pirmininką atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo (pažymos 6.9, 6.10 punktai). Bendrijos pirmininkui nustatytu laiku neatvykus ir nepranešus apie neatvykimo priežastis, Vilniaus miesto skyrius pakartotinai 2020-04-06 Raštu Bendrijos pirmininką pakvietė 2020-05-18 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo (pažymos 6.11 punktas).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, nors teisės aktai nereglamentuoja termino, per kurį NŽT pareigūnai turi pakartotinai kreiptis į asmenis (jeigu kviesti asmenys neatvyko ir nepranešė apie neatvykimo priežastis), siekiant išsiaiškinti galimų administracinių nusižengimų aplinkybes, tačiau 7 mėnesių terminas (skaičiuojant nuo 2019-01-31 (D atvyko į Vilniaus miesto skyrių) iki 2019-08-29 Rašto parengimo) yra nepateisinamai ilgas.

10.6. Vilniaus miesto skyriaus 2019-12-20 Raštu (pakartotinis raštas) Bendrijos pirmininkas buvo informuotas, kad, jeigu nurodytu laiku neatvyks dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo, administracinio nusižengimo protokolas gali būti surašytas pastarajam nedalyvaujant bei kad tokiu atveju Vilniaus miesto skyrius turi teisę kreiptis į policijos pareigūnus dėl Bendrijos pirmininko atvedinimo (pažymos 6.10 punktas). Analogiška informacija Bendrijos pirmininkui buvo pateikta ir Vilniaus miesto skyriaus 2020-04-06 Rašte (pažymos 6.10, 6.11 punktai).

Kontrolės taisyklių 39 punktas nustato, kad protokolas administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui nedalyvaujant gali būti surašytas tuo atveju, kai administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo ne mažiau kaip du kartus šaukiamas (kviečiamas) neatvyko dalyvauti administracinio nusižengimo tyrime ir kai surašant Protokolą jo dalyvavimas nėra būtinas (administracinio nusižengimo sudėtis yra aiški) (pažymos 8.3.3 papunktis). Administracinių nusižengimų kodekso 596 straipsnio 3 dalyje reglamentuota, kad asmenys, gavę šaukimus atvykti į administracinį nusižengimą ne teismo tvarka nagrinėjančią instituciją, be pateisinamos priežasties neatvykę nurodytu adresu ir laiku, gali būti atvedinami, jeigu jiems neatvykus neįmanoma ištirti ar išnagrinėti administracinio nusižengimo bylos ir jiems buvo tinkamai pranešta šio kodekso 573 straipsnyje nustatyta tvarka. Pagal minėto straipsnio 4 d., asmenį atvedina policija ne teismo tvarka nagrinėjančios institucijos (pareigūno) prašymu (pažymos 7.1.3 papunktis).

Vilniaus miesto skyrius, Bendrijos pirmininkui du kartus neatvykus į Vilniaus miesto skyrių (kviestas 2019-08-29 Raštu, 2019-12-20 Raštu) ir neinformavus apie neatvykimo priežastis, turėjo teisę, vadovaujantis Kontrolės nuostatų 39 punktu, surašyti protokolą Bendrijos pirmininkui nedalyvaujant (jeigu administracinio nusižengimo sudėtis yra aiški) arba, vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodekso 596 straipsnio 3, 4 dalimis, turėjo teisę kreiptis į policijos pareigūnus su prašymu atvedinti Bendrijos pirmininką. Pažymėtina, kad Vilniaus miesto skyrius nesiėmė pirmiau minėtų veiksmų, o 2020-04-06 Raštu (trečią kartą) kreipėsi į Bendrijos pirmininką kviesdamas 2020-05-18 atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo (pažymos 6.11 punktas).

11. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos šios išvados:

11.1. Vilniaus miesto skyriaus pareigūnai netinkamai atliko (atlieka) Valstybinės žemės naudojimo valstybinę kontrolę, nes:

11.1.1. informaciją apie tai, kad galimai yra užimta ir neteisėtai naudojama Valstybinė žemė, Vilniaus miesto skyrius iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos gavo 2014-02-19 (pažymos 10.2 punktą), o Valstybinės žemės naudojimo patikrinimą Vilniaus miesto skyrius atliko tik 2018-07-03 ir tik po, kai buvo gautas Pareiškėjos atstovo 2018-04-20 prašymas, t. y. Vilniaus miesto skyrius 4 metus nesiėmė aktyvių veiksmų dėl galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo (pažymos 10.3 punktą);

11.1.2. Vilniaus miesto skyrius Valstybinės žemės naudojimo patikrinimą atliko 2018-07-03, t. y. praėjus beveik trims mėnesiams nuo Pareiškėjos atstovo 2018-04-20 pranešimo gavimo (pažymos 10.3 punktą);

11.1.3. Vilniaus miesto skyrius 2018-09-03 Raštą, kuriuo D ir E buvo kviečiami atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo, parengė pažeidžiant Kontrolės taisyklių 33 punkte nustatytą 20 darbo dienų terminą (pažymos 10.4 punktą).

11.2. dėl Vilniaus miesto skyriaus pareigūnų neveikimo (4 metus neatliko Valstybinės žemės naudojimo valstybinės kontrolės) arba nepakankamo veikimo (nuo 2018-07-03 nustatyto Valstybinės žemės užėmimo fakto iki šiol (iki šios pažymos surašymo dienos) nėra nustatytas galimas pažeidėjas, nesurašytas administracinio nusižengimo protokolas ir kt.) yra vilkinamas Pareiškėjos nuosavybės teisių į buvusių savininkų A ir B iki 1940 metų nacionalizacijos valdytą žemę (mišką) atkūrimas, nes SĮ „Vilniaus planas“ geodezininkai neturi galimybių patekti į Valstybinės žemės sklypą ir atlikti topografinių duomenų patikrinimą (pažymos 6.5 punktą).

12. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundas dėl NŽT pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant Valstybinės žemės naudojimo valstybinę kontrolę pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant Valstybinės žemės naudojimo valstybinę kontrolę pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriui Laimonui Čiakui:

14.1. *atkreipti dėmesį į tai, kad, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus:*

14.1.1. pareigūnai 4 metus nesiėmė aktyvių veiksmų dėl galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo (pažymos 11.1.1 papunktis);

14.1.2. pareigūnai nuo 2018-07-03 nustatyto Valstybinės žemės užėmimo fakto iki šiol (iki šios pažymos surašymo) nėra nustatę galimo pažeidėjo, nėra surašę administracinio nusižengimo protokolo ir kt.) (pažymos 11.2. punktą);

14.1.3. pareigūnai nepakankamai veikia jiems suteiktos kompetencijos ribose, nes nuo 2014 m. gauto pranešimo apie Valstybinės žemės užėmimą, ši žemė vis dar nėra atlaisvinta ir nėra sprendžiamas Pareiškėjos nuosavybės teisių į buvusių savininkų A ir B iki 1940 metų nacionalizacijos valdytą žemę (mišką) atkūrimas (pažymos 11.2 punktą);

14.1.4. pareigūnai Valstybinės žemės naudojimo patikrinimą atliko 2018-07-03, t. y. praėjus beveik trimis mėnesiams nuo Pareiškėjos atstovo 2018-04-20 pranešimo gavimo (pažymos 11.1.2 papunktis);

14.1.5. 2018-09-03 Raštą, kuriuo D ir E buvo kviečiami atvykti į Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo, parengė pažeidžiant Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių nusižengimų teisenos Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos taisyklių, patvirtintų Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-499, 33 punkte nustatytą 20 darbo dienų terminą (pažymos 11.1.3 papunktis);

14.2. *informuoti*, kada, kokių veiksmų bei kuo vadovaujantis ėmėsi (imsis) Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyrius Bendrijos pirmininkui 2020 m. gegužės 18 d. neatvykus į Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyrių dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių – galimai savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą – išsiaiškinimo;

14.3. *užtikrinti*, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyrius imtųsi visų veiksmų, jog būtų visapusiškai, išsamiai (per įmanomai trumpiausią laiką) ištirtos aplinkybės dėl 2018-07-03 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytų aplinkybių (dėl galimo savavališko Valstybinės žemės užėmimo pastatant tvorą).

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierių** (Seimo kontrolieriui pateikti **informaciją pagrindžiančius dokumentus**).

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas